

NOVADNIEKS

SESTDIEN,
1990. gada 20. oktobrī

PREIĻU RAJONA LAIKRAKSTS

Nr. 425 (6129)
Maksa 3 kap.

Celtniecība Latvijas laukos

Grib būt vajadzīgi

Arvien vairāk šķiet, ka uz neatgriešanās pagājuši tie laiki, kad projektētāji un celtnieki domāja tikai par vienu — kā ātrāk un lētāk salīpināt daudzstāvu kasti, kurā mazos un bezgala neērtos dzīvokļos izmitināt pēc iespējas vairāk cilvēku. Nu runā, ka turpmāk būvēsot individuālās kotedžas, bet daudzstāvu mājas tikai pēc tādām projektiem, kas tiksot visādā ziņā par ērtiem un labiem atzīti.

Tas par pilsētām. Bet arī laukos cilvēki grib dzīvot kā citur pasaulē — skaistās mājās. Un vēl viņi noteikti sapņo par ērtām un plašām lopu mītnēm. Iespējams, ka kādreiz ne tikai Dienvidslāvijā, bet arī pie mums graudus bērs un uzglabās nevis aprūsējušos metāla trumuļos, bet gan fantastiski skaistos elevatoros, kas būvēti pēc Ēģiptes piramīdu principa.

Domājot par šo skaisto nākotni, reķinoties ar šodienas iespējām un šodienas situāciju, — tā pie mums nāk Latvijas būvzinieņu savienības biedri. Viņi grib būt vajadzīgi Latvijas laukiem, viņi grib būt vajadzīgi arī mums Latgalē. Tieši ar šādu nolūku rajonā tika nodibināts savienības tehnisko pakalpojumu biroja atbalsta punkts.

Kas tad īsti ir Latvijas būvzinieņu savienība? Tā ir patstāvīga, brīvprātīga, radoša, profesionāla, sabiedriska organizācija, kas apvieno būvzinieņus un darbojas republikas teritorijā, tā bauda radošās savienības tiesiskos stāvokli, ir ar juridiskās personas tiesībām, ar savu zīgu un norēķinu reķinu bankā.

Savienības mērķis ir apvienot visu nozaru diplomētus būvzinieņus kopīgām radošām darbām, veicināt valsts un tās pilsoņu labklājību, celtniecības zinātnes un tehnikas attīstību, būvtehnikas vēstures un mantojuma saglabāšanu un izpēti, izplatīt un izskaidrot celtniecības zinātnes un tehnikas sasniegumus, sekmēt būvzinieņu kadru sagatavošanu atbilstoši sabiedrības vajadzībām.

Tas un vēl daudz kas cits ir plaši izklāstīts savienības statūtos. Bet tagad par to, ko mūsu rajonam piedāvā savienības atbalsta punkts. Galvenais — saimnieciskais virziens. Tas nozīmē, ka zemniekiem, individuālajiem pasūtītājiem un organizācijām tiek dotas iespējas pasūtīt projektus dažādu objektu celtniecībai. Jebkurš interesents (īpaši tas attiecas uz zemnieku saimniecību īpašniekiem) atbalsta punktā varēs saņemt konsultācijas par visiem viņus interesējošiem jautājumiem. 126 augsti kvalificēti būvzinieņi varēs apskot un sniegt priekšlikumus rekonstrukcijām un kapitālajiem remontiem. Dažos darbu veidos ir pat iespējas palīdzēt pasūtītājiem gan ar tehniku, gan darba spēku.

Cenas — pēc vienošanās. Septiņdesmit procentus no summas saņems darbu izpildītājs, desmit procenti nonāks atbalsta punkta rīcībā, bet pārējais — būvzinieņu savienības pārziņā.

Patlaban atbalsta punkti izveidoti un ražīgi darbojas jau Saldū, Liepājā, Talsos, Aizkrauklē, Rēzeknē, Cēsīs un Rīgā.

L. BIRZNIECE

SĀCIES zemliku mēnesis. Kad aizgājušo piemiņai kapsētās dedzina svecītes. Kad, veļus gaidot, gribot negribot mums, šaizemē vēl esošajiem, jāpadomā, kā tad īsti dzīvojam, kādi savu mīlo acīs izskatāmies... Ir šis vēlo miglu laiks, kad skaudrāk kā citubrīd saprotam, ka ne jau ar ēdiena bļodiņu rudens vakaros, ne ar vienreiz gadā iedegtu svecīti samierināties, «atpirkties» varam. Bet — vai saprotam? Jo vai gan citādi, savējo kapu kopības aprūpēdami, mēs uz citām pakāpšos? Vai, savus kapus bijādami, citos tumšākā vakarā noietu, lai sakrājušās dražas izmestu? Vai, savus kapus ik pa laikam apraudzīdami, ne reizi neieraudzītos tajos, kas tepat — pāri lelai, godīgu ļaužu aizmirsti, par patvērumu klaidoņiem un dzērājiem kļuvuši?

Tādu kapu, kuriem mēs paši diendienā svētumu atņemam, ir ne mazums. Tapat Preiļos — katrā savā pilsētas malā — ir divas kapsētas, kuru vienīgie ap-

rūpētāji laikam gan ir abu vidusskolu bērni. Un lai piedod man tie pilsētnieki, kuri Kultūras fonda vietējās kopas, komunālo uzņēmumu kombināta vai citu ļaužu — uz talku aicināti

tieks laboti kapsētas vārtu stabi, ple krusta ierīkots puku dobe, tīrīti briķšņi un ceļņi.

1. novembrī krustu iesvētīs. Notiks aizlūgums par tiem, kas še apbedīti un aizmirsti. Taču

Kapsētai — kapu svētumu

— tur ar labiem nolūkiem iegrūzīties.

Taču nupat — aizvadītās nedēļas nogalē — kapsēta (tā, kas aiz benzīna uzpildes stacijas) sagaidīja īpašu brīdi. Kādu rītu atnāca ļaudis, sev līdzi nesdami krustu. Tie bija Preiļu katoļu draudzes draudzes Alberts Budže un viņa draudzes locekļi. Sobrīd krusts ir jau uzstādīts. Draudzes spēkiem un par tās līdzekļiem

līdz šim datumam arī Preiļu sabiedrība vēl varētu ko līdzēt. Pirmām kārtām — cilvēki, kuri atminas, ka te viņu vecvecmāmiņa, vecvectēvs, kāds tuvāks vai tālāks radnieks apbedīts. Kapos saglabājušies pieminekļi ar uzrakstiem krievu, vācu, poļu valodās. Daudzi no šiem pieminekļiem apgāzušies, sašķiebti, — prasās atcelami. Vajadzētu izcirst krūmus, sakopt kapu ceļu un

ierīkot jaunus ceļņus. Jo līdzās kapiem drīz vien sāks darboties keramiķu darbnīca un izstāžu zāle. To apmeklētāji redzēs ne vien mūsu puses ļaužu dvēseles skaistumu un roku prātu, bet arī visu acu priekšā aizmirstu un sajauktu kapsētu. Bet varbūt — sev un cieņiem dvēseli, tomēr mierinās svētīts, ļaužu sakopts un cienīts zemes stūrītis?

Ja nu kāds no mums — ģimene, draugi vai kaimiņi — šais dienas vēlas pielikt savu roku kapu sakopšanā, griezties pie pilsētas apzaļumošanas meistares Zentas Igoļņeces. Viņa ierādīs, kas un kā darāms, lai aiz laba prāta izdarītais vēlāk nav jālabo.

Un ielāgosim, ka pašlaik tas ir baznīcas aizsākts darbs. Taču kapsētu atkal par kapsētu — mūsu apziņā un atklēsmē pret to — padarīt varēs tikai ar visu pilsētnieku atbalstu.

Silvija JOKSTE

„Latgales Māra“ atgriezīsies

Kas visai Latvijai Brīvības pieminekļis Rīgā, tas Latgalei Māras pieminekļis Rēzeknē. Tiesa, tas bija, tagad (jau 40 gadus) nav. Bet būs! Kļūvis skaidri zināms, ka padomju vandaļu divreiz no postamenta gāztā «Latgales Māra» atgriezīsies savā agrākajā vietā, tikai jaunā veidolā.

Par «Latgales Māras» atjaunošanu rēzeknieši izlēma pirms pāris gadiem. Sākās ziedojumu vākšana piemineklim. Tauta bija atsaucīga. «Latgales Māras» modeli uzņēmās izgatavot tēlnieks Andrejs Jansons

no Cēsīm. Tagad viņa darbnīcā jau atpazīstams «Māras» veidols mālā, kas slejas līdz pašam jumtam.

«Latgales Māras» atliešanu bronzā veiks Igaunijas Mākslas fonda kombināta «Ar-Monumental» speciālisti Tallinnā. Apskatījuši «Latgales Māras» fotogrāfijas un uzklausījuši Andreja Jansona paskaidrojumus, viņi apņēmās pieminekli atliet jau 1991. gadā.

J. BRICIS

LJPS Preiļu rajona komitejas plēnums

12. oktobra pēcpusdienā notika plēnums, uz kuru ieradās bijušie komjaunatnes rajona komitejas — tagad LJPS rajona komitejas locekļi.

LJPS rajona organizācijas līderis Aivars Staužs iepazīstināja ar pēdējā komjaunatnes rajona konferencē pieņemto organizācijas darbības virzienu izpildes gaitu. Protams, sabiedrībā notiekošie procesi lievēsuši korekcijas arī šai programmā, taču visumā organizācijas darbība notiek atbilstoši minētajiem darbības virzieniem.

Plēnumā apstiprināta LJPS rajona organizācijas struktūra. Patlaban vairākās rajona organizācijās vēl notiek LJPS biedru pārrēģistrēšanās un pierēģistrēšanās, taču 35 organizācijās tā jau notikusi. LJPS biedru skaita ziņā lielākās ir Līvānu mājbuves tresta (87 biedri) un Līvānu stikla fabrikas (69 biedri) organizācijas. Mazākās — apvienības «Rāžība» un Līvānu pilsētas organizācijas (pa 3 biedri). Kopskaitā — uz plēnuma dienu rajonā bija 943 progresisti.

S. JOKSTE

● Daudzās rajona saimniecībās lopbarības biešu novākšana tuvojas nobeigumam. Arī kolhozā «Galēni», kur katrai ģimenei bija jāapkopj 0,15 hektāri platību. Biešu novākšanā iesaistījušies arī palīgi — Galēnu devingadīgās skolas skolēni.

Savukārt Kirova kolhozā slavē celtniekus Antonu Livdānu, Juri Vulfānu un traktoristu Kārlī Stabulnieku, kuri bez tiešā darba paspēj labi strādāt arī lopbarības biešu novākšanā. Arī Kirova kolhoza laudim palīdz talcnieki.

● ATTĒLOS: Kirova kolhozā par veikumu biešu rašanās uzteic Juri Vulfānu un Kārlī Stabulnieku (attēls pa kreisi); Galēnu pusē saknauģu novākšanā čakli palīgi ir vietējās skolas skolēni.

Jāņa SILICKA foto

Pārskats

par lauku darbiem rajona saimniecībās līdz 15. oktobrim (procentos)

Saimniecība	Novākti lini	Aparto zeme	Novākti kartupeļi
Ļeņina	x	14	100
«Sarkanā ausma»	x	63	100
«Smelteri»	53	41	100
«Vārkava»	69	27	100
«Dubna»	56	3	67
K. Marksa	86	16	100
«Sarkanais Oktobris»	58	62	100
«Silajāni»	62	29	100
Reina	100	13	100
«Nākotne»	23	22	100
«Zelta vārp»	x	43	88
«Jersika»	x	11	97,3
«Rožupe»	56	54	100
«Līvāni»	100	23	100
«Dzintars»	100	26	50
«Ezerciems»	67	39	100
Kirova	96	13	100
«Galēni»	96,7	48	95,8
«Sijukalns»	59	44	100
«Vanagi»	64	24	100
«Rušona»	x	36	100
«Gailīši»	x	22	x
Aglonas p. s.	x	17	69
Rudzātu p. s.	x	16	96,7
RAJONĀ	70	29	94

x) — nav plāna

Izpildkomiteja izskaidro

Rajona sabiedrībā rezonansi radījis Preiļu rajona Tautas deputātu padomes izpildkomitejas lēmums par M. Livdānes atbrīvošanu no rajona kultūras nodaras vadītājas amata.

Lai novērstu nepatīsmu ziņu izplatīšanos, rajona izpildkomiteja paskaidro, ka tiesiskais pamats M. Livdānes atbrīvošanai no darba bija Latvijas Augstākās Padomes Prezidija 1990. gada 16. aprīlī pieņemtais lēmums «Par Latvijas valsts varas un pārvaldes iestāžu aparāta darbinieku, tiesu un prokuratūras iestāžu darbinieku sociālajām garantijām» Latvijas Augstākās Padomes 1990. gada 26. jūlija redakcijā un Likuma par rajonu pašvaldību 41. pantu.

Bez tam M. Livdānei tika piedāvāts darbs metodīķes — rajona masu pasākumu virsrēžisores amatā ar alģu 230 rubļi mēnesī.

DIVDESMITĀ gadsimta pirmajā pusē Krievija pār-
dzīvoja trīs lielus satricinājumus: 1905. — 1907.
gada revolūciju, 1917. gada Februāra revolūciju un
1917. gada Oktobra revolūciju, kuru pēdējā laikā gan pa-
domju, gan ārvalstu vēsturnieki dēvē par bolševiku orga-
nizētu valsts apvērsumu. Šis apvērsums nu jau 73 gadus
tiek uzskatīts par divdesmitā gadsimta ievērojamāko
notikumu cilvēces vēsturē.

Jā, tas patiešām bija ievērojams notikums, taču līdz pat
mūsdienām nevienā vēsturiskā apcerējumā tā arī nebija
norādīts, ka Krievijas impērijas tautu ekonomiskajā, poli-
tiskajā un sociālajā attīstībā tam bija negatīvas sekas.
Kādas — par to mazliet vēlāk, bet vispirms, lai labāk
izprastu toreizējo situāciju, atgriezīsimies pie šī gadsimta
sākuma.

Kā zināms, Krievijas impērijas
tautas gadsimtiem ilgi cīnījās
par demokrātiju un brīvību. Dau-
dzi Krievijas progresīvie darbi-
nieki loloja cerības nodibināt
Krievijā monarhijas vietā demo-
krātisku republiku. Jau 1905.
— 1907. gada revolūcijas laikā
viens no tautas prasībām bija
sasaukt Satversmes sapulci. Tieši
Satversmes sapulce bija galvenais
mērķis Krievijas atbrīvošanā
kustībā. Un pirmais solis uz to
tika sperts pēc 1917. gada
Februāra revolūcijas, kad Krievi-
ja tika pasludināta par republi-
ku. 1917. gada 13. martā Pa-
gaidu valdība izveidoja komisiju
Satversmes sapulces vēlēšanu sa-
gatavošanai. Par komisijas
priekšsēdētāju ievēlēja kadetu F.
Kokoškinu, bet tās sastāvā —
arī bolševiku M. Kozlovsku, ku-
ru vēlāk nomainīja P. Kvasikovs.

Satversmes sapulces sasaukša-
nas lozungs 1917. gada pavasarī
bija tik populārs, ka ar to rēki-
nājās visas politiskās partijas,
kas darbojās Krievijā. Nevienš
politiskās grupējums toreiz atklāti
neuzdrošinājās uzstāties pret Sa-
tversmes sapulces sasaukšanu.
Satversmes sapulcei pēc tās ievē-
lēšanas vajadzēja noteikt Krie-
vijas valsts iekārtu, zemes lieto-
šanas kārtību, atrisināt nacionālo
jautājumu un noslēgt tainīgu
mieru.

Pret Satversmes sapulci sāku-
mā neuzstājās arī bolševiki, lai
gan klusībā viņi apjauta, ka tās
sastāvā viņi, iespējams, būs ma-
zākumā. Tāpēc saprotams ir Le-
ņina teiciens: «Gaidīt līdz Sa-
tversmes sapulcei, kura, acīmre-
dzot, nebūs ar mums ir bezjēdzī-
gi». [Tātad — jāforsē varas sagrāb-
šana ar citām metodēm. J. P.] Taču
Satversmes sapulces ideja tautā
bija tik dziļi iesakņojusies (arī
korniloviādes sagrāve notika ar
lozungu «Visu varu Satversmes
sapulcei»), ka bolševiki pat pēc
Oktobra apvērsuma piekrita tās
sasaukšanai.

Satversmes sapulce sanāca
1918. gada 5. janvārī. Tās vēlē-
šanās bolševiki bija zaudējuši,
iegūstot no visām sociālistiskās
orientācijas partijām vismazāk
balstu. Bet faktiskā vara pēc Ok-
tobra apvērsuma bija viņu rokās.
Tāpēc naktī no 1918. gada 6.
uz 7. janvārī VCIK pieņēma
dekrētu par Satversmes sapulces
atļaušanu. Sajā pašā naktī Petro-
gradā piedzērušies matroži nogai-
lināja Satversmes sapulces depu-
tātus A. Singarevu un F. Koko-
škinu. Tika arestēti pārējie
deputāti, kuri nepiederēja pie bol-
ševiku frakcijas. Līdz ar to bija
likvidētas visas cerības ieviezt
Krievijas attīstību demokrātiskā
ceļā.

Menševiki savā laikā paredzē-
ja, ka Krievijas tautām tiks no-
darīts daudz ļauna, ja tiks likvi-
dēti 1917. gada Februāra revolū-
cijas iekarojumi, kuri pavēra
ceļu pusfeodālās Krievijas eko-
nomiskajai un politiskajai attīstī-
bai un radīja labvēlīgus apstāk-
ļus Krievijai ierindoties Eiropas
valstu saimē. Divas dienas pēc
Oktobra apvērsuma, tas ir —
1917. gada 28. oktobrī, KSDSP,
CK griežas ar aicinājumu pie
Petrogradas strādniekiem:

«Revolūcijai [tas ir — Februāra
revolūcijai. J. P.] dots smags trieciens.
So triecienu deva revolū-
cijai mugurā nevis Koriņilovs,
bet Leņins un Trockis. Nesagaidī-
jusi strādnieku un zaidātu depu-
tātu kongresa atklāšanu, šī parti-
ja [bolševiku partija. J. P.] militā-
rās savērētības ceļā, slepeni
no citām sociālistiskajām parti-
jām un revolucionārajām organi-
zācijām, balstoties uz durķu un
lozmetēju spēku, izdarīja valsts
apvērsumu...
Valsts izpostīta trīs gadus il-

gajā karā. Vilhelma karaspēks
iebruka valsti un apdraud Petro-
gradu. Un šajā izpostītajā valstī,
kurā strādnieku šķira sastāda nie-
cīgu iedzīvotāju mazākumu, kurā
tauta tikko kā atbrīvojusies no
gadsimtiem ilgā patvaldības jūga,
šajā valstī, tik kritiskā momentā,
bolševiki sadomāja realizēt savu
ārpātīgo varas sagrābšanas ek-
sperimentu, it kā sociālistiskās
revolūcijas nolūkā.»

Patiešām — Leņins un Troc-
kis pusfeodālajā Krievijā «spido-
ši» realizēja K. Marksa un F.
Engelsa izgudroto revolūcijas
teoriju. Leņins un Trockis Krie-
vijā realizēja arī Marksa ideju

sistemātiskas izglītības, kuri zi-
nāja tikai vienu profesiju — re-
volucionāro cīņu, kuriem nebija
ne elementāra priekšstata par
sava laika rūpnieciskās ražošanas
organizācijas pamatiem, ne kon-
krēto ekonomisko zināšanu, iz-
virzīja sev uzdevumu sasniegt ne-
iespējamo, to, ko nevienam agrāk
nebija izdevies sasniegt, tas ir,
pakļaut vienotam plānam miljo-
niem saimniecisko sakaru, visas
nacionālās ekonomikas ietvaros
panākt tādu pašu kārtību, kāda
valda kapitālistu paraugfabrikā.
Izvirzījuši sev uzdevumu civili-
zēt Krieviju, viņi ar pieaugušu
enerģiju no gada gadā iznīdēja
izglītos, patstāvīgi domāt spē-
līgos Krievijas cilvēkus, izdedzī-
not inteligences slāņus, citu pēc
cita nogalinot visus, kuri nespēja
lidzīgi M. Gorkijam saskatīt ne-
mitīgos kolektīvizācijas nozieg-
mos vislielāko labdarību.» (A.
Cipko. «Vai mūsu principi ir
labi?». «Latvijas Jaunatne»,
1990. g. 5. septembris.)

Padomju Savienībā vairs nav
muižnieku, kulaku un «sapuvu-
šās» buržuāziskās intelligences.
Tie visi ir apšauti, sapūdēti
Gulaga kazemātos vai izraidīti
no valsts. Bet viņu vietā pēc
Oktobra apvērsuma kā sēnes pēc
lietus savairojušies citi kakla-
kungi — ideoloģiskā un militāri
rūpnieciskā kompleksa saimnieki.

das līdz šim noklusēja, toties
bezjēdzīgi cildināja klasiku «ple-
rādīto patiesību», ka sociālisma
dzīve ir labāka nekā kapitālisma.
Ja jau tā, tad rodas jautājums:
«Kāpēc no padomju impērijas
(arī no bijušās sociālisma nomet-
nes zemēm) cilvēki bēga uz ka-
pitālismu, bet nevis otrādi?». Vai
tāpēc, ka kapitālisma valda
bezdarbs un nabadzība?

Jau minēju, ka pēc Oktobra pe-
riods prasīja milzīgus cilvēku
upurus. Līdz šim mums stāstīja
un arī tagad vēl turpina apgal-
vot, ka varmācība radīja var-
mācību, proti — bolševiki bija
spiesti lietot vardarbību kā at-
bildi uz «balto teroru». Pēdējā
laikā atklātībā nodotie fakti
dramātiski liecina, ka arī tas nav
patiesība. Kā zināms, pilsoņu ka-
ra teoriju izstrādāja jau Markss,
kurš aicināja nebaudīties no pil-
soņu kara, bet gan gluži otrādi
— izmantot to kā līdzekli savu
ideju iemiesošanai dzīvē. Un bol-
ševiki, būdami uzticīgi viņa se-
kotāji, bez jebkādam šaubām
pārkāpa visus tos morāles liku-
mus, kas bija aturējušas no pil-
soņu kara gan Kerenski, gan
menševikus, gan pārējās tā laika
Krievijas politiskās partijas.

Bolševiki paši uzņēmās atbil-
dību par pilsoņu kara sekām un
īpaši to arī neslēpa. Trockis,
kurš pēc Oktobra apvērsuma pēc

ševikus atbalstīja, strādnieki.

Nu ir dokumentāli pierādīts,
ka 1918. gadā Izevskā un Vot-
kinā notika strādnieku sacelšanās.
Kādi bija tās cēloņi? Pirmkārt,
bolševiku nemācīgās ekonomis-
kā politika. Otrkārt, terors pret
nevainīgiem cilvēkiem. Treš-
kārt, Izevska un Votkinas ie-
dzīvotāju dabiskā tieksme izsar-
gāties no ekspropriācijas. Abu
pilsētu strādniekus atbalstīja ap-
kārtnieki zemnieki.

Izevska un Votkinas strādnie-
ki nodibināja pat Tautas armiju,
kura 1918. gadā pamatīgi sakā-
va Antonova—Ovsjenko armiju
un gandrīz saņēma gūstā mežā
paslēpušos Bliheru. Pēc tam izev-
skieši sakāva vēl divas sarkano
armijas. Tad Trockis pret viņiem
sūtīja pulkus, kuros bija ķīnieši,
latviešu strēlnieki (diemžēl), un-
gāri, Maskavas, Tambovas, Rja-
zanas, Saratovas čekisti, F. Ras-
kolņikova vadītā Volgas flotile
un bruņavilcieni. Pēc kaujām ar
Trocka vienībām Izevska Tautas
armija devās uz Austrumiem un
vēlāk cīnījās Kolčaka armijas
sastāvā.

Viens no Oktobra apvērsuma
rezultātiem ir PSRS — sava
veida himēras — izveidošana.
(Pēc ievērojamā etnologa L.
Gumiļeva atzinām himēra ir
divu vai vairāku svešu etnosu
līdzās dzīvošana vienā ekoloģis-
kā nišā.) Kādas sekas radījuši
ši himēra, uzskatāmi apliecina
tragiskie notikumi Almaatā, Fer-
ganā, Sumgaitā, Baku, Ošā. Bet
mēs līdz šim taču tā lepojāmies,
ka Oktobra apvērsums pilnīgi
un galīgi atrisinājis nacionālo
jautājumu!

Taču — kā to varēja atrisināt,
ja arī nacionālā politika bija
balstīta uz to pašu varmācību ur-
teroru. Ar vadošu un virzošu
spēka — PSKP — «gādību»
laikā no 1929. gada PSRS teri-
torijā pilnīgi izzuduši simts
etnosu. Bet cik pazemumu nā-
cies izciest citām mazajām tau-
tām, kuras gan neiznīcināja, taču
aspieda ne mazāk kā carisma
laikā? Tām bija aizliegts lepo-
ties ar savu nacionālo piederību,
jebkura nacionālā pašlepnuma
izrādīšana, pat tautas svētku svi-
nēšana, tika uzskatīta par «bur-
žuāzisko nacionālismu». Tragiskā
stāvoklī bija nostādītas mazāko
nāciju valodas. Latvijas skolu
mācību plānos liels stundu skaits
bija ierādīts krievu valodai, un
krievu valodas skolotājiem pat
algu maksāja lielāku. Pat savā
republikā latvietis (tāpat kā
lietuvietis, tadzīks utt.), ja viņš
neprata krievu valodu, nevarēja
ieņemt nevienu kaut cik vadošu
amatu vai strādāt apkalpošajā
sfērā. Kāpēc tie, kas šodien tā
kļiedz par krieviski runājošo
«apspiešanu», aizmirst šo diskri-
mināciju, kas Latvijā tika pie-
kopta 50 gadus?

Analizējot Oktobra apvērsuma
sekas, varētu minēt arī daudzus
citus piemērus, kas apliecina,
kādu negatīvu ietekmi tās atstā-
jušas kādreizējās cariskās Krie-
vijas tautu liktenos. Mēs varētu
runāt par to, kādu ļaunumu no-
darīja bolševiku uzmačīgās ide-
jas par vispasaules revolūciju
realizēšana (atcerēsimies tikai
Baltijas valstu okupāciju 1940.
gadā). Mēs varētu runāt par to,
ka bolševiku izstrādātais socia-
lisma uzcelšanas plāns piedzīvoja
fiasko ne tikai PSRS, bet visās
valstīs, kur to mēģināja īstenot,
un vēl par daudz ko citu.

PSKP sevi sauc par laikmeta
godu, prātu un sirdsapziņu. Ja
tai patiešām piemīt šīs īpašības
ne tikai vārdos, tad PSKP un tās
filiālēm Baltijas valstīs un citās
PSRS republikās kārtējās godi-
digi uzņemties atbildību par
savas darbības sekām, nevis uz-
vēlt vainu atsevišķiem līderiem,
un atvainoties iznīcinātajām un
okupētajām tautām, industriāli-
zācijas un kolektīvizācijas upu-
riem, visiem represētajiem un
arī nerepresētajiem, kurus tā
piespieda, kā raksta vēstures zi-
nātņu doktors Boriss Orlovs,
dzīvot mežonīgajā sociālisma,
kas solītās laimes vietā atnesa
tikai postu un ciešanas.

Tāpēc, pirms piedalīties Ok-
tobra apvērsuma kārtējās gada-
dienas svinībās, labi padomāsim,
ko mēs pelsim un ko godā cel-
sim.

Jāzeps PIZELIS,
vēsturnieks

Viedoklis

PELT VAI GODĀ CELT?

Viedoklis

par iespēju uzcelt sociālismu uz
krievu kopienas pamatiem. Socia-
lisma ēku patiešām sāka celt,
bet kas no tās iznāca? Un tāpēc
te rodas jautājums: «Kam šī so-
ciālisma celtniecība lika pama-
tus un kam tos noārdīja?»

Gadu desmitiem ilgi padomju
vēsturiskajā literatūrā traktēts,
ka Oktobra apvērsums ļāvis pa-
matus tainīgai sabiedriski eko-
nomiskajai formācijai — socia-
lismam, kurā nepastāv cilvēka
eksploatacija un kurā visi sa-
biedrības locekļi ir vienlīdzīgi.
Mums apgalvoja, ka Oktobra
apvērsums izvedis Krieviju un
tās tautas no ekonomiskajām krī-
zēm un citām sociālekonomiskām
kataklizmām. Mums neatlaidīgi
stāstīja, ka šis apvērsums likvi-
dējis vislielāko ļaunumu — pri-
vātīpašumu, tātad — eksploata-
cijas pamatu, ka tas ievadījis
jaunu ēru cilvēces attīstībā un,
kā jau minēju, bijis galvenais
divdesmitā gadsimta notikums.

Ja Oktobra apvērsumu vispā-
rinām cilvēces attīstības kontek-
stā, tad patiešām tam bija liela
vēsturiska nozīme. Rietumu sa-
biedrība uzskatāmi pārliecinājās,
ka arī tā virzās šrupceļā, ka arī
tur var notikt tas, kas notika
Krievijā. Un tā izvēlējās citu
ceļu — ekonomisko un politisko
reformu ceļu (kā ironizē pazīsta-
mais satīriķis M. Zadornovs,
mēs ar Oktobra revolūciju tā
pārbaidījām Rietumvalstis, ka
tās izbailes, pašas nemanot, uz-
cēla sociālismu). Bet Krievijas
tautām (un ne tikai tām) Okto-
bra apvērsums ievadīja plānotās
ekonomikas haosu, nabadzības un
vardarbības laikmetu.

Pirmajā acu uzmetienā gan var
likties: kā tad tā — sociālisma
celtniecības laikā Padomju Sa-
vienībā taču gūti lieliski panāku-
mi, proti — sarazots daudz kom-
bainu, automašīnu un traktoru
(bet kāda tiem kvalitāte?), kā
arī vēl daudz kā cita. Arī ieroču
(PSRS ir vislielākā armija pa-
saulē un tā ir viena no lielākā-
jām bruņojuma pārdevējām).
Komunistu valdīšanas laikā uzcelti
Dņeprogess, Magnitka, Tur-
sibs un citi giganti. Taču tautām
tagad zināms, ka daudzi no šiem
gigantiem celti ar vergu darbu
un dzimcilvēku pūlītiem, uz
milioniem cilvēku kauleim.

Cildinātā un slavinātā kolektī-
vizācija vien prasīja 3 — 5
miljonus dzīvību. Ar noliku ra-
dītāis bāds, dažādu sociālo slāņu
slepkaavošana, tautu varmācīga
pārvietošana un citās neskaitā-
mās represijas panēmušas vēl
apmēram 50 — 60 miljonus
dzīvību.

«Autodidakti, kuriem nebija

Izveidojusies arī pilnīgi jauna
šķira — partokrātija, kura savu
kundzību balstīja un vēl jopro-
lām mēģina balstīt uz demagoģi-
jas un marksisma-leninisma. Ok-
tobra ideju realizēšanas gaitā un
tautu audzināšanas internacionā-
lisma garā rezultātā radīts arī
jauns cilvēks, kurš pēc nomen-
klatūras darbinieku aicinājuma
gatavs nosodīt visus un visu, pat
to, par ko viņam nav ne mazā-
kās jausmas.

Nosodīšanai izstrādāta vesela
virvne standartfrāze: «Mēs ar
naidu vērojam...», «Pieprasām
pārtraukt...», «Mēs nosodām...»,
«Mēs nepieļausim...», «Savā un
sava kolektīva vārdā...», «Es
tāpat kā visa tauta...», «Aicinām
pacelt savas balstis...», «Es, kā
sieviete un māte...» un tā tālāk
un tā joprojām. Tādus saukļus
dzirdam arī tagad dažu partiju
un sabiedrisku organizāciju mīti-
ņos un, domāju, tie skanēs arī
Oktobra apvērsuma godināšanas
pasākumos.

Pēc Oktobra apvērsuma likvi-
dēja privāto īpašumu uz ražoša-
nas līdzekļiem. Bet kas no tā iz-
nāca? Vairbūt izzuda eksploata-
cija? Vairbūt visi cilvēki kļuva
vienlīdzīgi? Radās pārticība un
pie mums nav nabadzīgo? Līdz
ar privātīpašuma likvidēšanu
cilvēki tika atrauti no ražošanas
līdzekļiem, tie zaudēja saimnie-
ku, cilvēkos tika iznīcināta saim-
nieciskā attieksme pret zemi,
fabrikām, darbgaldiem. Un rezul-
tātā nemitīgi palielinājās to ie-
dzīvotāju skaits, kuri dzīvo uz
nabadzības robežas.

Pēc 1985. gada datiem Pa-
domju Savienībā zems iztikas
minimums ir 86,5 procentiem ie-
dzīvotāju. Teicām — jā, mūsu
cilvēkiem ir zemākas algas nekā
Rietumvalstīs, toties viņi daudz
vairāk saņem no sabiedriskā pa-
tēriņa fondiem. Vai tā ir? Diem-
žēl statistika liecina par pretējo.
1988. gadā PSRS strādnieka
vidējā alga bija 217 rubli (mē-
nesī), bet ASV — aptuveni 25
tūkstoši dolāru (gadā). Turklāt
ASV ierindas iedzīvotājs arī no
sabiedriskā patēriņa fondiem sa-
ņem četras reizes vairāk nekā
PSRS ierindas pilsonis. Lai mū-
su cilvēks sasniegtu tādu dzīves
līmeni kā ASV pilsonis, viņam
gadā vajadzētu saņemt 100 tū-
stošus rubļus. («Pravda», 1989.
g. 2. novembris.) Tā nu iznāk,
ka ASV bez jebkādas sociāliza-
cijas jau dzīvo sociālisma. Un
tā tas ir arī citās attīstītājās
valstīs. Nelielajā Sveicē par vie-
nu darba stundu cilvēkam mak-
sā 30 dolārus, VFR — 28, Aus-
trijā — 24 dolārus.

Sādus faktus oficiālās aprin-

Leņina bija otrais cilvēks valstī,
klaji aicināja izvērst teroru, un
viņam piekrita bolševiku partijas
vadība. Kurinot 1918. gadā pil-
soņu kara uguni, bolševiki cerē-
ja, ka tādējādi viņi tuvinā lai-
mīgo bezšķiru sabiedrību. Un arī
te viņi negrēkoja pret teoriju.
Markss taču bija teicis, ka pro-
gresa labā nav jābaidās no upu-
riem. Un tāpēc bolševiki neželō-
ja pat savus domubiedrus un
tos, kuri kopā ar viņiem plecu
pie pleca ilgus gadus bija cīnī-
jušies pret carismu. Lai cik tas
kādam nebūtu briesmīgi, taču
tieši Leņinam pieder teiciens:
«Pirmo menševiku mēs pakārsim
pēc pēdējā esera».

Interesanti, kā būtu veidojies
Stalīna liktenis, ja pēc Oktobra
apvērsuma viņš paliktu menšē-
viku rindās? Krievu revolūcijas
pētnieks B. Suvarins monogrā-
fijā «Stalīns. Bolševisma vēstu-
riskais tēls» rakstīja: «Bolševiki
Stalīnu «pievāca» pēc tam, kad
menševiki viņu padzina no sa-
vām rindām».

Ar VK(b)P vēstures 15. kursa
palīdzību menševiku loma cīņā
pret carismu, Februāra revolū-
cijas sagatavošanā, viņu lojalitāte
pret bolševikiem pēc Oktobra
apvērsuma pavissam izskalota no
vēstures. Vairbūt tāpēc, ka Stalīns
— bijušais menševiks? Izbrīnu
rada arī tas, ka pat 1974. gadā
izdotās «PSKP vēstures» 700
lappusēs nav neviena laba vārda
par tiem, kuri kopā ar Leņinu
1895. gadā nodibināja «Cīņas
savienību strādnieku šķiras at-
brīvošanai». Joprojām tiek noklu-
sēti arī vairāki citi fakti par
menševiku partijas darbību. Vēs-
turiskajā literatūrā, piemēram,
teikts, ka sacelšanās uz bruņo-
kuģa «Potjomkins» vadījuši bol-
ševiki, ka padomju kā pašpār-
valdes orgānu dibināšanas ideja
arī pieder bolševikiem. Bet pa-
tiesībā sacelšanās uz «Potjom-
kina» organizēja un vadīja men-
ševiki, un viņiem pieder arī
pašpārvaldes orgānu dibināšanas
ideja. Pirmals to izteica F. Dans
jau 1905. gada jūnijā — jūlijā.

Istenībā neatbilst arī daudzi
citi vēsturiskie fakti, kas saistīti
ar Oktobra apvērsumu. Piemē-
ram, apgalvojums, ka bolševiku
politikai pretojās tikai gāztās
šķiras (tas ir — muižnieki, bur-
žuāzija), bet strādnieki un zem-
nieki viņu darbību uzņēma ar
sajūsmu. Par zemnieku sacelša-
nos (faktiski — zemnieku karu
pret bolševikiem), kas uzliesmoja
pēc Oktobra apvērsuma, šoreiz
nerunāšu. Atgādināšu tikai vienu
notikumu (bet tādu bija daudz),
kas apliecina, cik «dedzīgi» bol-

Laikabiedrs

Portrets trīs dimensijās

1. STUDENTU DOMAS

Elza ir Preiļu rajona Galēnu astoņgadīgās skolas skolotāja. Māca pirmo klasīti un sešgadīgos bērnus. Institūtā ir bijusi fakultātes kultorgs. Savu uzstāšanos viņa sāka ar jautājumu klātesošajiem: «Kāpēc jūs esat šeit, institūtā?»

Soreiz varēja just viņas entuziasmu, darbīgumu. Ar dziļu pārliecību viņa secināja: «Ja man nebūtu skolotājas darbs, — man nebūtu dzīves. Ja tu jūti, ka vari ar bērniem strādāt, tad citas laimes es nezinu.»

Elza Sondore dalījās pieredzē par pašaudzināšanu, pašapmācību. Viņa uzskata, ka ļoti svarīgi ir pārzināt pedagogiju un bērnu psiholoģiju, tāpēc aicina uzņemt visu to, ko dod institūtā. Tika uzsverts, ka ir jāpilnveido sevi ne tikai garīgi, bet arī fiziski. Pati viņa skrīd, norūdās, jec: «Tā var ilgāk saglabāt jaunību». Par to pilnībā var pārliecināties pēc viņas ārienes — smaidīga, sārtiem vaigiem, dzirkstošām acīm, jautrā un mundra noskaņojumā.

Seit viņa piebilda, ka ļoti svarīgi, lai kāds izsaka komplimentus skolotājai par viņas izskatu, pērību, jo arī tas ļoti palīdz aturēt labu emocionālo noskaņojumu un garastāvokli. Laukos tas notiek samērā reti, jo visi ir iegrīmuši lauku darbos un ikdienas rūpēs.

Par pasākumu organizēšanu viņa teica: «Ja paši organizēs, tad jūties, kas ir labi, kas slikti». Jau pirmajā gadā, sākot strādāt skolā, viņai tika uzticēti vairāki uzdevumi — vadīt arodkomiteju, sanitāro pulciņu, grāmatu siešanas pulciņu, bibliotēku, dramatisko kolektīvu.

Skolotāja savai klasei ir rīkojusi pankūku vakaru, stāstījusi bērniem par studiju gadiem. Rezultātā bērni tā iemīļojuši savu skolotāju, ka vecākiem teikuši, ka iešot dzīvot pie viņas.

Par sava kabineta iekārtošanu E. Sondore republikā ieguvis otro vietu, bet pati par to saka tā: «Nestrādāju karjeras dēļ, bet gan tāpēc, lai bērniem būtu labāk.»

Viņa darbā izmanto šādu metodisko paņēmieni: māca tikai ar labu. Uzslavē īpaši tos bērnus, kuriem iet visgrūtāk, tas stimulē bērnus censties nākošreiz paveikt vēl labāk. To, kādam ir jābūt šodienas skolotājam, E. Sondore izsaka šādos vārdos: «Skolotājam jābūt visam kam, arī aktierim. Jāprot strādāt precīzi, nekād nedrīkst aizmirst par pateicībām, ielūgumiem un tā tālāk.»

No šīs iepazīšanās ar Elzu Sondori es guvu visvairāk. Par iemeslu tam noteikti bija jaunās

skolotājas aktīvais pedagoga gars un vēlēšanās darboties. No viņas strāvāja īsts pedagoga profesijas entuziasms. Reti ir sastopami tādi savas profesijas patrioti. Viņa ir viena no nedaudzajiem.

Zaiga Tilta (1987. gads) Kā cilvēks man vispievilcīgākā likās Elzina Sondore. No visas viņas būtības izstaroja radoša aktivitāte, darboties griba un bezgalīga mīlestība pret bērnu, pret mazo cilvēku, kuram priekšā vēl visa dzīve.

Domāju, ka tieši šādas tikšanās var dot visvairāk katram no mums, jaunajiem masu pasākumu režisoru nodaļas dalībniekiem.

Sanita Miltoviča.

2. DAZAS ATZIŅAS NO TIKSANĀS MĪRKĻIEM AR ABSOLVĒNTIEM

Skolotājs uz katru muļķību nedrīkst atbildēt ar muļķību. Ja saiknē ar bērnu rodas problēmsituācija, tad ir ļoti nepieciešama cilvēka izjušana.

Sodot bērnus, jāatceras: 1) vai es gribētu, lai ar mani pašu tā izrīkojas?; 2) vajag iet justies skolēna ādā; 3) vajag sodīt tikai mīļot.

Nelikiet ceturksna atzīmi, kamēr nav izpildīti visi darbi. Strādāt tā, lai tas, ko bērnam dod, audzinātu.

Visu godīgi skolā izdarīt nevar, jāatšķir būtiskākais. Ar lozungiem neko nevar iemācīt.

Katru dienu skolotājam jāizlasa vismaz desmit lappuses no pedagoģiskās literatūras.

Personību veido tikai personi-

ba, un skolotājam šajā jomā nav nekādas nolaides.

Audzēkņi vienmēr ir līdzīgi saviem skolotājiem — audzinātājiem.

Jo lielāks ir cilvēks, jo viņš ir vienkāršāks.

Jo vairāk labu piezīmju izteic bērnam, jo labāk viņš strādā.

Neteikti klasei, ka bērns slikti mācās, bet runāt individuāli.

Skolā var organizēt: tēvu sapulces, meiteņu dienu vai pat veselu nedēļu, kuras laikā noskaidro simpātiskāko, skaitāko, elegantāko un sievišķīgāko meiteni un skolotāju, zēnu dienu, kad notiek sporta pasākumi un zēnu sekmju, uzvedības un izskata vērtējums.

Jāievēro: pasākumu organizēšanā ir jāiesaista visa klase; pasākums ir jāpārrunā pirms un pēc tā.

3. SISDIENAS APRISIS

Manuprāt, Elzas domas, rīcība vienmēr ir apsvērtas, lai tas būtu vispareizākais variants. Lai ar dzīves jēgu pildītos katru dienu un lai tā būtu laba, bagāta un daudzpusīga.

Elzina ir taktiska un atklāta. Cik gan brīnišķīgi viņa prot sagādāt cilvēkiem patīkamus pārstiegumus ar pašstāvēt apveikuma kartītēm. Savu māju viņa vienmēr uztur ideālā kārtībā. Ar lielu sirds dāsmu un mātes mīlestību viņa audzina pirmdziimto (attēlā Elza Leimane ar meitu Ramonu). Bet nupat ģimene un tuvinieki sagaidīja Elzu atgriežamies Galēnos ar jaunpiedzimušu dēlu.

Jevģēnija Audare

Jura LIVMAŅA—TRUBIŅA foto

Atdzimst muiža un zemnieks

Raipoles muiža... Labas, plašas ēkas, leikopta zeme, pienīgs ganāmpulks, braši zirgi, pilnas klēti. Tāda šī muiža (arī visas citas) bija, kamēr tai bija saimnieks. Trūka saimnieka, muiža sāka nīkuļot.

Pirmajos kolhozu gados Raiopolē muižas kapitālējās kūti turēja govīs un zirgus. Klēti bija labāki. Strādāja cilvēki, bija dzīvība. Gadiem ejot, ēkas vairs neizmantoja. Pēdējā laikā tajās uzglabāja minerālmēslus. Skaistais bijušais muižas dārzš aizauga ar dadžiem un vībotnēm, parks — ar mežoniem krūmiem.

Tā Rai poles muiža nīkuļotu līdz pilnīgai iznīkšanai, ja tai neatrastos gādnieks. Saimnieciskā aprēķina uzņēmums «Preiļi» nesen vienotās ar Raiņa kolhozu un nopirka muižas ēkas, paņēma uz renti 40 hektārus zemes. Un uzreiz vecā muiža sāka atdzimst.

Celtņieki beidz rekonstruēt vienu kūti, kur ierīkos zirgu stalli. Jo uzņēmums audzēs šķir-

nes zirgus. Celtne, būveta gadsimta sākumā, ir lieliski saglabājusies: sienas — no tēstiem akmeņiem un sarkanām ķieģeļiem, kārnīņu jumts. Jāpārveido tikai iekšienē — katram zirgam ierīko atsevišķu, noslēgtu stāvvietu. Te jau drīzumā izvietos 15 zirgus.

Rekonstruēs vēl divas vecās celtnes, arī pārveidojot par zirgu stāļiem. Rentētājos 40 hektāros iesēs aboliņu, auzas zirgu barībai, ierīkos tiem ganības. Raiopolē pēc dažiem gadiem izveidosies liela šķirnes zirgu ferma.

Jauni laiki, atmoda, un atdzimst ne tikai vecā muiža, bet arī zemnieks. Piemēru tam nerūkst. Arī tajā pašā Raiņa kolhozā. Dažus kilometrus no Rai poles jauns puišs Arturs Zelvis, kas strādāja kopsaimniecībā par slaucēju, Vucānu sādžā nopirka nolietotas mājas. Būdams ļoti centīgs un strādīgs, viņš ar istu zemnieka sīkstumu sāka tās at-

jaunot, ēkas būvēt no jauna.

Pagāja tikai pāris gadu, un tā saucamā «āža mugura» — kalnaina vītiņa, kur atrodas Artura Zelva tagadējais īpašums, pārvērtusies līdz nepazīšanai. «Āža muguras» vairs nav — ar buldozeru tā nolīdzināta, uzbūvēta liela dzīvojamā māja, paplašināta kūti, ir citas vajadzīgās ēkas, pagrabu ieskaitot.

Un ko nozīmētu dzīvot laukos bez lopiem. Arturam Zelvim to ir liels pulks: slaucamās govīs, nobarojamie buļļi, aitas, sīkākās radības — truši, tītari, pīles, vistas.

Tas — tagad, bet perspektīvā Arturs Zelvis paredzējis vēl lielākas lietas. Nolidzinātā «āža mugura» saspraustu mietīti, kas veido nākotnes rūpnieciskas fermas robežas.

Lai izvērstu istu fermerisku saimniekošanu, Arturs Zelvis paņēmis 35 hektārus zemes un no kolhoznieka pārvaldītajās par zemnieku.

Janis GURGONS

Palīdz ceļu remontā

Vsiem zināms, kādi ir mūsu kolhozu un valsts saimniecību ceļi. Neizbraucami.

Skriet, ka remontēt ceļus nebūtu ražošanas apvienības «Ražiņa» pienākums, bet, ja lūdz, tās lūdz izpalīdzēt. Kolhozā «Dubna» apvienības spēkiem šogad sakārtoji 32 kilo-

metri lekšējo ceļu. 3 kilometru ceļa posma remonts norit kolhozā «Zelta vārpa».

Vesta grants un labotī ceļi arī valsts saimniecībā «Ag-lona», paredzēts strādāt kolhozā «Varkaya».

J. AIZKALNS

SPORTS

Latgales soļotāji — J. Daļaņa balvu īpašnieki

Trīs siltās atvasaras dienās, krietnam celavējam piepalīdzot, mūsu jaunie soļotāji attālumu no Rīgas līdz Valmierai nogāja 8 stundās 49 minūtēs. Stafetes komandas kodolu veidoja Preiļu rajona puīši — Vjačeslavs Oriģorjevs no Līvānu 1. vidusskolas, Aglonas internātskolas audzēknis Anatolijš Cvetkovs, galēnieši Edgars Ertis un Aigars Salenieks, Ludzas jaunie soļotāji. Bet vienkārši neatverams bija komandas seniora — Višku lauksaimniecības tehnikuma pasniežēja Olega Bogdanova (agrāk ievērojama sporta meistara) sniegums, jo tieši seniori ik rītus sāka stafetes kārtējo posmu. Jaunieši savas komandas kapteina iekrātajām sekundēm, citreiz — pat minūtei, klāt pievienoja arvien jaunas minūtes, lai komandas līderiem Aigaram un Vjačeslavam finiša posmos vairs nebūtu nekādu problēmu.

Ja kas arī radīja problēmas, tad tā bija tiesnešu «mērķtiecīga» darbošanās, kuri pirmajās divās dienās līderiem tuvāk ļoti vēlējas redzēt Vidzemes zonas soļotājus (Murjānu sporta koleģijas audzēkņi un seniors no Valmieras). Te nu jāsaka, kā bija: tiesneši piemēdza acis, vērojot Vidzemes komandas soļošanas stilu, savukārt latgaliēšus pētīja gandrīz vai ar lupu, neželējot ne piezīmes, ne soda mīniti. Tikai trešajā dienā, sapratuši šo pūli bezcerīgumu, pilnīgi zaudēja interesi par mums, jo Latgales komandas pārsvars pa trijiem posmiem kopā draudēja sasniegt jau 20 minūtes. Zem-

gales komanda atpalika vēl vairāk.

Un tā Pētera Želtiņa dāvātājam kausam labākajai republikas rajona soļotāju komandai, ko mūsu rajona soļotāji izcīnīja jūlijā, sezonu noslēdzot, pievienojām arī Jāņa Dalina piemīnāt veltīto sacensību uzvarētāju laurus, precīzāk sakot, radioaparātus. Savukārt Līvānu māju būves uzņēmuma galvenais grāmatvedis Gunārs Mikulis, kurš šajās sacensībās startēja Zemgales komandā, tika pie Līvānu stikla fabrikā gatavotās balvas, kas komandai pienācās par trešo vietu. Vidzemes komandai savukārt palīdzēja Galēnu devingadīgās skolas audzēkne Kristīne Erte, kura gatavojis mācītāies Murjānu sporta koleģijā.

Labs ir tas, kas labi baidzas. Taču šoreiz varēja beigties arī bēdīgāk, jo Līvānu 1. vidusskolas audzēkņim Guntim Glušņonokam kārtējo reizi nesaskanēja vārdi ar darbiem. Viņš uz stacijas vienkārši neatnāca, tāpat kā to darīja republikas bērnu un jaunatnes spartakiādes sacensībās. Tā kā līdzīgi pagājušajā gadā izrikojās Staņislavs Meļņikovs, tad šogad līdzī neņem rezervistus, kas šoreiz palīdzēja komandai. Ne Gunti, ne Staņislavu neviena ar varu uz sportošanu nav vilcis, un, saucot lietas istajā vārdā, tā ir novedība pret saviem biedriem, pret treneri — varbūt tas skan pārāk skaļi — arī pret mūsu mīlo Latgali.

J. LAZDANS,

Latgales komandas treneris

Lasītājs lasītājam

Vai „Novadnieks“ ir dārgs?

Painteresējies «Preses apvienībā», cik daudz nākošajā gadā sagaidāms «Novadnieka» lasītāju, paliku, ka saka, ar atvērtu muti no man sniegtās informācijas. Stāvoklis ir tāds, ka «Novadnieku» nākošajam gadam pagaidām pasūtījusi daļa lasītāju. Jā, periodiskie izdevumi kļuvis samērā dārgi. Nav nemaz tik sena pagātne, kad neapmierinātību izraisīja avīzes sadārdzinājums no divām uz trim kapeikām. Tagad tā pati avīze maksās 10 kapeikas.

Ko var darīt — jādzīvo vien ir, lai arī cik strauji dzīves līmenis krīstos. Valdība var uzlabot valsts ekonomiku, izvērsot mūsu kabatas uz āru, neuzskatot tautu par valsti. Un sevišķi grūti kļūst dzīvot tiem, kuri godīgi strādājuši, godīgu naudu saņemot. Lūk, tāpēc jau arī ir krasi samazinājies pasūtītāju skaits.

Ja ģimene, pieņemsim, vidēji uz gadu izlietoja simts rubļus, tad tagad pie šādas summas no daudziem izdevumiem ir jāatsakās. Esmu pārliecināts, ka daudzi vairs nevar pat iepriekšējā gada summu «ziedot» avīzēm un žurnāliem, jo naudas deficīts kļūst arvien lielāks.

Arī es atteicos no daudziem izdevumiem. Sevišķi no centrālajiem, tādiem kā «Izvestija», «Komsomolskaja pravda» un citiem. Toties «Novadnieku» pasūtīju pirmo. Tā ir mūsu avīze! Un tā ir kļuvis pēdējā laikā aktuālāka, neatkarīgāka, asāka un godīgāka politiskajos risinājumos. Tā ir un būs mūsu avīze! Kas cits, ja ne mēs pašī rūpēsimies par mūsu avīzi.

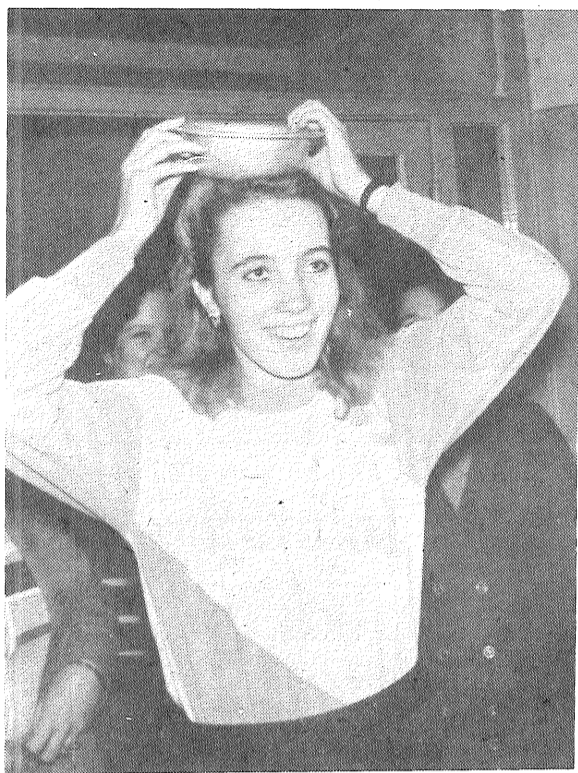
Pareizi lasītājus informēja «Novadnieka» redaktors P. Pizelis. Avīze nekļūst un nevar kļūt bagāta. Vēlos piebilst, ka tā tomēr kļūs bagātāka (satura ziņā), ja tai būs lielāks pasūtītāju skaits. Pēc iespējas lielāks. Tas tikai stiprinās «Novadnieka» pamatus. Vēl jo vairāk tāpēc, ka kioskos šo avīzi tā i neredzēsīm.

Dārgi? Jā, dārgi. Tikai mazliet gribu salīdzināt avīzes dārdzību ar ko citu. Lai piedod man «Novadnieka» avīznieki. Katrā ģimenē ir daudz dažādu talonu. Ir arī tāds talons Nr. 7, kuru izlietojot tiešajiem nolūkiem tikai uz pusī, par otras puses naudu «Novadnieku» varēs saņemt visu gadu. Nu, kurš vēl man teiks, ka «Novadnieks» ir dārgs?

Tāpat, dārgie kolēģi — lasītāji, staidzietles, pasūtiet «Novadnieku» un stipriniet tā pamatus! Mēs taču galu galā visi gribam saņemt avīzi interesantu un salstošu.

A. VEIGULIS,

Preiļu meliorācijas sistemu pārvaldes zonas inženieris

RAJONA skolās pēc augstskolu studentu tradīcijām šogad tiek rīkoti pasākumi jauno audzēkņu uzņemšanai — «iesvētīšana», «fukšu balles» u. tml. Tādi sarīkojumi, kuros valda jautrība un nav nekā nopietna, notikuši Līvānu 1. vidusskolā, Preiļu 1. vidusskolā, Preiļu kooperatīvajā arrodvidusskolā un citur.

Topošajiem tirdzniecības darbiniekiem bija jāiztur septiņi sarežģīti pārbaudījumi, jārada sava veiklība, atjautība un humora izjūta. Vislielākā humora izjūtas pārbaude, protams, bija skolas pasniedzējiem, jo noskatīties, kā audzēkņi spēj parādīt vienu vai otru stundu,

bez labestības un spējas pasmieltes nemaz nebija iespējams.

FOTOATTELOS:

zvērēts darīt vienmēr visu to, kas skolotājiem tik ļoti nepatīk; veikt «slalomu maisos» nemaz nav tik vienkārši; ja trauks nokritis, tad ne tikai pats apliesies, bet arī saņemsī guāša krāsas «zīmogu» uz sejas; vakara «nagla» — stunda Dz. Mihailovas interpretācijā; literatūras stunda T-6 grupas izpildījumā.

V. BRICE,

Preiļu kooperatīvās arrodvidusskolas kultūras darba organizatore
J. SILICKA foto

Jūs gribat jaunu māju?

Un jums ir vajadzīga palīdzība celtniecības jautājumos!

Latvijas būvzinieņu savienības tehnisko pakalpojumu biroja «Būvzinis» Preiļu atbalsta punkts ar augsti kvalificētu būvzinieņu spēkiem sniedz organizācijām un uzņēmumiem, kā arī individuālajiem būvētājiem un zemnieku saimniecībām sekojošus pakalpojumus:

- izstrādā sabiedrisko, dzīvojamu un ražošanas ēku projektus jaunbūvēm, rekonstrukcijām un kapitālajiem remontiem;
- izdara tipveida projektu pieprasīti;
- veic ēku apsekošanu un izstrādā priekšlikumus atsevišķu konstruktīvo elementu atjaunošanai un pastiprināšanai;

- sniedz konsultācijas par pielietojamajām konstrukcijām, būvmateriāliem un būvdarbu tehnoloģijas jautājumos;
- izdara projektu ekspertīzi.

Pasūtījumus var pieteikt Preiļos, Raiņa bulvārī 19, pie A. Greivļa (telefons 22641) un Līvānos, Stacijas ielā 5, pie I. Nilova (telefons 44169) ik pirmdienas no pulksten 16.00 līdz 19.00.

Mūsu viesi

Pirmoreiz Preiļos

viesojas Latvijas meža darbinieku koris «Silvicola». Tas ir otrais tāda veida kolektīvs Padomju Savienībā. Pirmie šādu viru kori izveidoja igauņi un deva nosaukumu «Forestalia». «Silvicola» tulkojumā nozīmē «Meža iemītnieks».

Kolektīvs izveidojās 1980. gada februārī uz viru vokālo ansambļu pamata. Paši ansambļi pastāv pie mežrūpniecības saimniecībām. Tātad kori veido dziedātāji no Jēkabpils, Inčukalna, Limbažu, Mazsalacas un Strenču puses, kā arī no ražošanas apvienības «Silava». Kolektīvu no pašiem pirmsākumiem vada Pauls Kveide.

Vīri uz mēģinājumiem sanāk reizi mēnesī, sākot ar oktobri. Šogad viņi pulcējas Preiļos un vakarā sniegs koncertu rajona kultūras namā.

Kora repertuārā ir galvenokārt dziesmas par mežiem. Pirms pāris gadiem bija izsludināts re-

publikāniskais konkurss par meža tematikai veltīto labāko dziesmu. Mūsu komponisti ir bijuši sevišķi atsaucīgi, jo tika iesniegta 61 dziesma. Par labāko tika atzīta visai sarežģītā Rūtas Vintules dziesma «Sūpulis». Kolektīvam ir izveidojusies laba sadarbība ar komponistu Valteru Kaminski. Radiofonā ir ierakstītas viņa «Dziesma vienam mežsargam, kurš bija jauns un zaļš», «Viru gods», Jāzepa Vītola «Krāc jūrmalas priedes».

Ar «Silvicola» strādā diriģenti Ilga Radziņa, Eriks Derums un Aivars Opincāns un koncertmeistare Ināra Vignere. Viru koris ir koncertējis Ukrainā, Gruzijā, Igaunijā, Lietuvā, Maskavā, abās Vācijās, Dānijā un Zviedrijā. Nākošgad tas dosies viesturnejā uz Kanādu, kā arī piedalīsies Ziemeļamerikas latviešu dziesmu svētkos.

Voldemārs ROMANOVSKIS

Latvijas Republikas Lauksaimniecības ministrija

1990. gada 25. un 26. oktobri Rēzeknē

riko lauksaimniecības tehnikas un citu preču

REPUBLIKĀNISKO GADATIRGU,

kas notiks Rēzeknes celtniecības tresta sporta kompleksa teritorijā (Leņina ielā 166).

Tirgus darbosies no plkst. 9.00 līdz 15.00.

PĀRDOD grūsnu teli Vārkavā Klavinskis.

STEIDZAMI PĒRK jebkuras modifikācijas VAZ. Tālrūnis — 41401.

SAGĀDES UN RAŽOSANAS APVIENĪBA

slēdz līgumus ar iedzīvotājiem par ķiploku uzglabāšanu un to tālāko nodošanu sagādes apvienībai pēc līgumcēnām, kuras būs atkarīgas no nodošanas periodiem.

Izziņas pa telefonu: 22230.

AIZKALNES PAGASTĀ

kā piemiņai klusai, kā aizmirstai sāpei iedegsim sveču liesmiņas

SVECĪŠU VAKAROS

1990. gada 27. oktobrī plkst. 17.00 Daugaviešu kapsētā un 1990. gada 2. novembrī plkst. 18.00 Blidenes kapsētā.

...izdzisišu,

Bet vēl ilgi sāpēšu

Kā tāla gaisma...

(E. Plaudis)

Dalām sāpju smagumu ar Priekuļu ģimeni, DELU Valdi guldot zemes mātes klēpī.

2. iecirkņa kolektīvs

Tu projām aizgāji klusi —

Tāda mīla, balta,

Zem gadu nastas nogurusi.

(A. Grava)

Dalām bēdu smagumu ar mūsu darbābiedru Valentīnu, MĀMULU smiltājā izvadot.

Kolhoza «Dzintars» grāmatveidības darbinieki

Tu esi katram viena, tomēr tikai viena.

Pie kuras kā pie saules bērni turas klāt.

Un tāpēc ir tik grūti, zaļām skujām birstot.

Uz mūžu smagai zemei tevi atdot,

māt.

(V. Zariņš)

Skumju bridī, kad zelta rudens lapu un zaļo skuju raksts klājas pāri nodzīvotajam mūžam, izsakām patiesu līdzjūtību Valentīnam Saliētam ar ģimeni, MĀMULU smiltājā aizvadot.

Agrorūpnieciskās apvienības «Preiļi» kolektīvs un saimniecību gramatveži

Tā māmuļas aiziet...

Ne jau pēkšņi — nē,

Tik mums vēl šķirsšanās

Šķiet vienmēr pēkšņa,

Iet vienmēr pamazām, pavisam lēni.

Kāpj lejup, kāpj pa gadu kāpnēm.

Izsakām patiesu līdzjūtību piederīgajiem, VIKTORIJU SALIETI izvadot kapu kalnā.

Kolhoza «Dzintars» kolektīvs

Tēvs mūžu kā akmeni nolika

Aprata tīruma malā,

Ar delnu sviedrūs norausa

Un nopūtās... Darbs nu ir galā.

(Z. Purvs)

Izsakām dziļu līdzjūtību Robertam Anspokam, TĒVU kapu kalnā izvadot.

Kolhoza «Smelteri» arodkomiteja

Cik salts ir rīts —

Klau, vēji staigā:

Un kaut kur izgaisusi

Mīļās mātes balss...

(S. Sile)

Dalām bēdu smagumu ar Saliēšu ģimeni, MĀMINU un VECMĀMINU Viktoriju Saliēti smiltājā guldot.

Zooveterinārie darbinieki, iecirkņa vadītāji, inženieri

Gadi rit, riet saule, skrien vēji,

Vis beidzas nezinot un spēj.

Kas aiziet, neatnāks vairs rīt,

Tik sirds zin, kāpēc asaras krīt.

(D. Avotiņa)

Pa mūžības ceļu aizgājis ROBERTS VAIVODS, sāpju bridī izsakām līdzjūtību piederīgajiem.

Padomju saimniecības «Rudzāti» administrācija un arodkomiteja

Galvenais redaktors Pēteris Pizelis

Lai raksts «Novadnieks» iznāk kopā 1990. gada 29. marta numurā, ceturtdienā un sestdienā.

REDAKCIJAS ADRESE: 222250, Preiļos, Aglonas ielā 1.

Tālrūnis uzziņām: 222305.

Izdod apgāds «Avīze», Rīgā, Sarkanarmijas ielā 47.

Izdavējdarbības licence Nr. 000069.

Izplēstis ražošanas apvienības «Līta» Daugavpils apgādā veiktas ielā 1. Oļšespiļedums. Viens noz. iespiedliksns.

Mēģens (394) eksemplārs (latviešu valodā — 9990 eksemplārs, krievu valodā — 3951 eksemplārs). Pas. 1005.

«Novadnieks» [Земанек], Газета Преильского района Латвийской Республики в латвийском языке.

Indekss 68169.